

Warszawa, 14-07-2022 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Krajowy Mechanizm Prewencji**

KMP.570.2.2022.MŻ

**Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Pomieszczenia dla
osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia Komendy
Miejskiej Policji w Suwałkach**

1. Wstęp

Na podstawie artykułu 19 Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania (dalej jako: OPCAT), przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192) oraz działając na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 11 kwietnia 2022 r. do Pomieszczenia dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach (dalej jako: PdOZ, Pomieszczenie lub Izba), udali się przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur (dalej jako: KMPT lub Krajowy Mechanizm): Aleksandra Nowicka (kryminolog, specjalistka ds. bezpieczeństwa wewnętrznego) oraz Michał Żłobecki (prawnik).

Celem wizytacji KMPT, zgodnie z art. 19 OPCAT, było sprawdzenie sposobu traktowania osób zatrzymanych przebywających w PdOZ, w celu wzmocnienia, jeśli to niezbędne, ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym lub

poniżającym traktowaniem albo karaniem, a następnie przedstawianie rekomendacji właściwym władzom w celu poprawy traktowania oraz warunków osób pozbawionych wolności i zapobiegania torturom oraz innemu okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu, mając na uwadze odpowiednie standardy organizacji międzynarodowych.

Przeprowadzone czynności polegały na:

- wysłuchaniu informacji na temat funkcjonowania PdOZ przedstawionej przez I Zastępcę Komendanta Miejskiego Policji w Suwałkach podinsp. Daniela Szymanowicza oraz przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Sztab Policji KMP podkom. Mateusza Biziewskiego;
- oglądzie wskazanych przez wizytujących pomieszczeń, w tym sprawdzeniu stanu wyposażenia pokoi dla zatrzymanych;
- zapoznaniu się z dokumentacją PdOZ, w tym m.in.: wybranymi protokołami zatrzymań, elektroniczną książką przebiegu służby;
- rozmowie z jedną z osób osadzonych w PdOZ.

W trakcie wizytacji wykonano także dokumentację fotograficzną. Ponadto, w późniejszym terminie poddano analizie dokumentację związaną z funkcjonowaniem Pomieszczenia.

Po zakończeniu czynności służbowych wizytujący poinformowali I Zastępcę Komendanta Miejskiego Policji oraz Zastępcę Naczelnika Wydziału Sztab KMP w Suwałkach o wstępnych ustaleniach, wysłuchali także uwag i wyjaśnień.

Przedmiotem działań przedstawicieli Krajowego Mechanizmu była ocena przestrzegania praw osób zatrzymanych w obszarach związanych z: legalnością ich pobytu w Izbie, traktowaniem przez funkcjonariuszy, realizacją prawa do informacji,

dostępu do pomocy prawnej i ochrony zdrowia oraz zapewnionymi warunkami bytowymi. W niniejszym raporcie wskazano na obszary wymagające poprawy, jak również na problemy o charakterze systemowym.

2. Zakaz represji

Stosownie do art. 21 ust. 1 OPCAT żadna osoba (np. funkcjonariusz, osoba zatrzymana) lub organizacja, która przekazała KMPT informację nie może ponieść jakiegokolwiek sankcji lub uszczerbku z tego tytułu, niezależnie czy udzieliła informacji prawdziwej, czy fałszywej.

Wskazany przepis OPCAT stanowi bowiem, że żadna władza lub funkcjonariusz nie nakaże, nie zastosuje, nie pozwoli ani nie dopuści do stosowania jakiegokolwiek sankcji przeciwko jakiegokolwiek osobie lub organizacji, za przekazanie krajowemu mechanizmowi prewencji jakiegokolwiek informacji, prawdziwej bądź fałszywej, i żadna taka osoba lub organizacja nie poniesie żadnego uszczerbku w jakikolwiek inny sposób.

3. Charakterystyka PdOZ

Pomieszczenie przeznaczone jest dla kobiet i mężczyzn zatrzymanych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Wizytowany PdOZ dysponuje łącznie 20 miejscami w 7 celach (6 cel trzyosobowych oraz jedna – dwuosobowa, dostosowana do potrzeb osób z ograniczoną sprawnością ruchową). Pomieszczenie ma charakter regionalny, obsługuje także ościenne jednostki organizacyjne Policji z Augustowa i Sejn.

Łączna liczba osób umieszczonych w PdOZ w 2021 r. wyniosła 1320, w tym 304 osoby doprowadzone do wytrzeźwienia. W okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia wizytacji, do Izby przyjęto w sumie 363 osoby, w tym 90 doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. W

trakcie wizytacji w PdOZ przebywali trzej mężczyźni, osadzeni w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa.

Zgodnie z zarządzeniem nr 19/2022 Wojewody Podlaskiego z dnia 2 marca 2022 r. w sprawie określenia wysokości opłaty za pobyt w jednostce Policji (Dziennik Urzędowy Województwa Podlaskiego z dnia 2 marca 2022 r., poz. 917), na osoby doprowadzone do PdOZ w celu wytrzeźwienia nakłada się od dnia 17 marca 2022 r. opłatę w wysokości 190 zł.

4. Mocne strony i dobre praktyki

4.1. Stała obsada etatowa w PdOZ

Pomieszczenie posiada stałą obsadę etatową (9 funkcjonariuszy i 1 funkcjonariuszka). Na zmianie obecnych jest 2 policjantów pełniących służbę w systemie dwunastogodzinnym. Podkreślić należy, iż nie jest to standardem wśród PdOZ wizytowanych przez Krajowy Mechanizm. W ocenie KMPT taki sposób organizacji służby pozytywnie wpływa na podniesienie poziomu bezpieczeństwa osób zatrzymanych i pozwala skrócić czas reakcji na zdarzenia niepożądane.

5. Problemy systemowe

5.1. Prawo do ochrony zdrowia

Badanie lekarskie zatrzymanych i właściwe dokumentowanie urazów stwierdzonych podczas badania uważane jest za podstawową i minimalną gwarancję chroniącą te osoby przed torturami i przemocą, silnie podkreślaną przez międzynarodowe instytucje monitorujące traktowanie osób pozbawionych wolności – Podkomitet ONZ ds. Zapobiegania Torturom oraz Innemu Okrutnemu, Nieludzkiemu, Poniżającemu

Traktowaniu albo Karaniu (SPT) oraz Europejski Komitet ds. Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu i Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT)¹.

Zgodnie z rekomendacjami CAT (Komitet Przeciwko Torturom) Polska powinna podjąć skuteczne środki w celu zagwarantowania, aby osoby zatrzymane zostały poddane poufnemu badaniu lekarskiemu przez niezależnego lekarza w ciągu 24 godzin od ich przybycia do miejsca zatrzymania. Powinny mieć też prawo wnioskowania o niezależne badanie medyczne w dowolnym momencie².

SPT zaleca, aby Polska podjęła odpowiednie kroki, by wszystkie osoby aresztowane były niezwłocznie, bezpłatnie zbadane przez specjalistę medycznego, który jest w stanie pracować niezależnie, bez obecności policjanta. Zgodnie z Protokołem Stambulskim tacy specjaliści medyczni powinni zostać przeszkoleni w zakresie badania osób, które mogły być poddane torturom lub złemu traktowaniu i dokumentowania takich przypadków³.

Z informacji przekazanych wizytującym wynika, iż co do zasady, przed umieszczeniem w PdOZ badaniu lekarskiemu obligatoryjnie poddawane są osoby nietrzeźwe, a pozostałe tylko w przypadkach określonych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 września 2012 r. w sprawie badań lekarskich osób zatrzymanych przez Policję (Dz. U. z 2012 r., poz. 1102), np. gdy osoba zatrzymana żąda przeprowadzenia badania lub posiada widoczne obrażenia ciała.

Pomimo, iż obowiązujące przepisy prawa krajowego nie określają takiego obowiązku, Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur od wielu lat postuluje badanie wszystkich osób zatrzymanych przez Policję, przed ich umieszczeniem w PdOZ. Rzecznik Praw

¹ European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT). Zobacz przykładowo: Drugie Sprawozdanie Ogólne, CPT/Inf (92) 3, § 36-38; Raport CPT z wizyty w Polsce, 25.06.2014 r., CPT/Inf (2014) 21, § 26, 30; Raport z wizyty w Polsce, 25.07.2018 r., CPT/Inf (2018) 39, § 27.

² Committee against Torture, Concluding observations on the seventh periodic report of Poland, 29 August 2019, CAT/C/POL/CO/7, § 16.

³ Raport SPT z wizyty w Polsce, CAT/OP/POL/ROSP/1, § 55.

Obywatelskich wielokrotnie zwracał uwagę na konieczność wprowadzenia obowiązku przeprowadzania badań lekarskich każdej osoby zatrzymanej przez funkcjonariuszy Policji, m.in. w wystąpieniu generalnym z dnia 15 lutego 2012 r. skierowanym do Komendanta Głównego Policji oraz w Raportach rocznych Rzecznika Praw Obywatelskich z działalności w Polsce Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur m.in. za lata 2019⁴ i 2020⁵.

Przeprowadzenie badania chroni także samych funkcjonariuszy przed fałszywymi zarzutami, że obrażenia powstały podczas pobytu osoby zatrzymanej pod nadzorem Policji. Co także istotne, świadomość ujawnienia ewentualnych śladów przemocy i ich udokumentowanie pełni funkcję odstraszącą. W tym kontekście podkreślenia wymaga także, iż z przeprowadzonej przez KMPT analizy prawomocnych wyroków sądów powszechnych z lat 2008-2016, w sprawach o przestępstwo z art. 246 Kodeksu karnego wynika, iż osoby zatrzymane doświadczające tortur lub innych form złego traktowania ze strony funkcjonariuszy Policji umieszczane były w PdOZ bez uprzedniego badania lekarskiego⁶.

Kwestia obligatoryjnych badań lekarskich osób zatrzymanych była podnoszona także przez Europejski Trybunał Praw Człowieka. W sprawie Dzwonkowski p. Polsce⁷, Trybunał w swoim wyroku zawarł standard mówiący o tym, iż osoba przebywająca pod nadzorem Policji powinna po jego zakończeniu znajdować się w stanie nie pogorszym w stosunku do tego, w jakim była przyjmowana. Jeżeli opuszczając jednostkę Policji ma obrażenia fizyczne, których nie miała przybywając do niej, na

⁴ Zob. Raport z działalności KMPT w 2019 r. <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/raport-rpo-z-dzialalnosci-krajowego-mechanizmu-prewencji-tortur-w-2019-r>.

⁵ Zob. Raport KMPT z działalności w 2020 r. <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-raport-KMPT-2020>.

⁶ Zob. Wystąpienie Generalne RPO z dnia 18.04.2017 r. do Ministra Sprawiedliwości, KMP.570.3.2017; Raport Rzecznika Praw Obywatelskich z działalności w Polsce Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur w roku 2016, s. 196-199.

⁷ Wyrok ETPC z dnia 12 kwietnia 2007 r. w sprawie Dzwonkowski przeciwko Polsce, skarga nr 46702/99.

państwie ciąży obowiązek wyjaśnienia, w jakich okolicznościach one powstały. Tylko objęcie badaniami wstępnymi wszystkich osób zatrzymanych przez Policję umożliwi porównanie ich stanu zdrowia w momencie przyjęcia do Pomieszczenia ze stanem, w jakim są z niego zwalniane.

Z uwagi na powyższe KMPT zaleca poddawanie badaniom lekarskim wszystkich zatrzymanych przed ich umieszczeniem w PdOZ.

5.2 Dostęp do adwokata od początku zatrzymania

Nie każda osoba zatrzymana ma w praktyce dostęp do pomocy prawnej od początku zatrzymania. Taka sytuacja stwarza ryzyko złego traktowania, gdyż jak pokazuje doświadczenie KMPT, ryzyko tortur jest największe bezpośrednio po zatrzymaniu. Niezwykle istotna jest tutaj sytuacja osób ubogich, których nie stać na opłacenie prawnika z wyboru. Ponadto procedura wyboru obrońcy z urzędu nie zapewnia w praktyce dostępu do pomocy prawnej bezpośrednio po zatrzymaniu. Wniosek o przyznanie obrońcy z urzędu można bowiem złożyć dopiero po pierwszym przesłuchaniu w charakterze podejrzanego, nie zaś bezpośrednio po zatrzymaniu. Do czasu więc wyznaczenia obrońcy z urzędu i jego pierwszego kontaktu z klientem, funkcjonariusze realizują z zatrzymanym czynności służbowe (np. przesłuchania, rozpytania). Brak odpowiednich zabezpieczeń w kwestii dostępu do pomocy prawnej tworzy pole do nadużyć, w tym ryzyko złego traktowania przez funkcjonariuszy.

KMPT podkreśla, że dostęp osoby zatrzymanej do prawnika jest pojęciem szerszym niż udzielanie pomocy prawnej i zapewnienie obrony w postępowaniu karnym. Taki kontakt stanowi podstawową i minimalną gwarancję prewencji tortur, na co wskazują SPT i CPT⁸.

⁸ Zob. Raporty SPT z wizyt na Ukrainie, CAT/OP/UKR/1, § 39 oraz CAT/OP/UKR/3, § 50-52; Raport CPT z wizyty w Polsce, CPT/Inf (2018) 39, § 23; Dwudziesty Pierwszy Raport Generalny CPT, CPT/Inf(2011) 28, § 18-25.

Obecność prawnika pełni też pozytywną rolę w odniesieniu do jakości dochodzenia i profesjonalizmu funkcjonariuszy, poprawia relacje i współpracę między Policją i zatrzymanymi, co w rezultacie przynosi korzyści śledztwu⁹.

Ponadto w świetle przepisów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/1919 z dnia 26 października 2016 r. podejrzani, którzy nie posiadają wystarczających środków na pokrycie kosztów pomocy adwokata, mają prawo do korzystania z pomocy prawnej z urzędu, gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości. Pomoc prawna z urzędu powinna być przyznana bez zbędnej zwłoki i najpóźniej przed przesłuchaniem danej osoby przez Policję, inny organ ścigania lub przez organ sądowy, lub przed przeprowadzeniem konkretnych czynności dochodzeniowo-śledczych lub dowodowych¹⁰.

Zgodnie z Dyrektywami Parlamentu Europejskiego i Rady UE podejrzani lub oskarżeni w postępowaniu karnym mają prawo dostępu do pomocy prawnej w takim terminie i w taki sposób, aby osoby te mogły rzeczywiście i skutecznie wykonywać przysługujące im prawo do obrony. Dostęp do adwokata powinien nastąpić bez zbędnej zwłoki: przed przesłuchaniem przez Policję lub inny organ ścigania lub organ sądowy, w momencie prowadzenia przez organy ścigania lub inne właściwe organy czynności dochodzeniowych lub innych czynności dowodowych, niezwłocznie po pozbawieniu wolności, zanim podejrzani lub oskarżeni zostali wezwani do stawiennictwa przed

⁹ Zob. 2017 Symposium on Procedural Safeguards in the first hours of police custody Outcome Report, APT, s. 10.

¹⁰ Zob. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1919 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie pomocy prawnej z urzędu dla podejrzanych i oskarżonych w postępowaniu karnym oraz dla osób, których dotyczy wnioski w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania (Dz.U.U.E.L.2016.297.1).

sądem właściwym w sprawach karnych w odpowiednim czasie, zanim ww. osoby stawią się przed tym sądem¹¹.

Powyższy problem był już sygnalizowany Ministrowi Sprawiedliwości przez Rzecznika Praw Obywatelskich¹².

5.3 Przerzucanie na Policję obowiązku opieki nad osobami nietrzeźwymi

Nadal aktualny pozostaje także problem dotyczący przerzucania na Policję obowiązku opieki nad osobami nietrzeźwymi. Zagadnienie to było już sygnalizowane wielokrotnie przez Rzecznika Praw Obywatelskich w raportach rocznych z działalności w Polsce Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur m. in. za lata 2018¹³ i 2019¹⁴.

Należy mieć na uwadze, że poza badaniem lekarskim przed przyjęciem nie istnieje obecnie wymóg zapewnienia stałej opieki medycznej dla osób nietrzeźwych przebywających w PdOZ. Brakuje zatem lekarza, który mógłby w jednostkach Policji czuwać nad trzeźwieniem osób umieszczonych właśnie w celu wytrzeźwienia, jak również i tych, które zatrzymane zostały w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa i znajdują się dodatkowo w stanie nietrzeźwości. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo obu tych grup spoczywa na funkcjonariuszach Policji, którzy nie mają przygotowania do sprawowania bieżącego nadzoru nad stanem zdrowia osoby osadzonej, a w przypadku jego nagłego pogorszenia mogą jedynie udzielić pierwszej

¹¹ Zob. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności (Dz.U.UE.L.2013.294.1).

¹² Zob. Wystąpienia Generalne RPO do Ministra Sprawiedliwości z dnia 18.04.2017 r. i 27.09.2018 r., KMP.570.3.2017.

¹³ Zob. Raport z działalności KMPT w 2018 r., <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/informacja-roczna-krajowego-mechanizmu-prewencji-tortur-za-rok-2018>.

¹⁴ Zob. Raport z działalności KMPT w 2019 r., <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/raport-rpo-z-dzialalnosci-krajowego-mechanizmu-prewencji-tortur-w-2019-r>.

pomocy przedmedycznej i wezwać pogotowie ratunkowe licząc, że interwencja nastąpi szybko i będzie skuteczna.

Takie rozwiązanie w ocenie KMPT nie jest jednak satysfakcjonujące, bo nie chroni w sposób należyty bezpieczeństwa zatrzymanych do wytrzeźwienia. Wymaga zatem zmian systemowych.

Pozytywnym aspektem, wpływającym na ograniczenie liczby osób doprowadzanych do wytrzeźwienia w wizytowanej Izbie jest fakt, iż na terenie miasta funkcjonuje Pogotowie dla Osób Nietrzeźwych, do którego trafiają osoby nietrzeźwe, zameldowane w Suwałkach (a także osoby bezdomne, których ostatnim miejscem zameldowania były Suwałki). W ocenie KMPT nie rozwiązuje to jednak w pełni opisanego powyżej problemu.

6. Obszary wymagające poprawy

6.1. Kontrole osobiste

Zgodnie z informacją przekazaną wizytującym przez funkcjonariuszy pełniących służbę w PdOZ kontrola osobista osób przyjętych do Pomieszczenia przeprowadzana jest, co do zasady, przez funkcjonariusza tej samej płci, co osoba zatrzymana, w sposób jednoetapowy, polegający na konieczności rozebrania się do naga. Kontrolę przeprowadzano w korytarzu Izby, w miejscu odgrodzonym kratą i nieposiadającym przy tym żadnej osłony. W praktyce zatem osobę poddawaną rewizji osobistej widzieć mogli funkcjonariusze niebiorący udziału w czynności.

Wobec uzyskanych informacji wskazać należy, iż kontrola osobista ze swej natury wkracza w sferę ludzkiej intymności i powinna być traktowana w związku z tym jako *ultima ratio* oraz przeprowadzana z pełnym poszanowaniem prawa do godności i prywatności osoby, której dotyczy.

W świetle międzynarodowych standardów kontrola osobista realizowana być powinna w sposób dwuetapowy w celu zminimalizowania poczucia skrępowania osoby kontrolowanej. Osoby poddawane kontroli osobistej nie powinny być zobowiązane do zdjęcia całego ubrania w tym samym czasie, np. powinny mieć prawo do zdjęcia ubrań powyżej pasa i do ubrania się przed zdjęciem pozostałych ubrań¹⁵.

Standard ten znajduje odzwierciedlenie w przepisach prawa krajowego, zgodnie bowiem z treścią art. 15d ust. 2 ustawy o Policji¹⁶, policjant dokonuje kontroli osobistej w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby kontrolowanej oraz w zakresie niezbędnym w danych okolicznościach do zrealizowania celu dokonywanej kontroli. (...) Osoba kontrolowana powinna być częściowo ubrana. Policjant najpierw sprawdza część odzieży, a przed sprawdzeniem kolejnej części umożliwia osobie kontrolowanej włożenie odzieży już sprawdzonej.

Podnieść także trzeba, iż zgodnie z § 5 ust. 2 Regulaminu pobytu osób w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia¹⁷, (dalej: Regulamin), obligatoryjne wobec osób umieszczanych w izbie jest jedynie sprawdzenie prewencyjne, które polega m.in. na manualnym sprawdzeniu osoby, zawartości jej odzieży oraz przedmiotów znajdujących się na jej ciele lub przez nią posiadanych¹⁸. Jedynie w przypadku, gdy w stosunku do osób zatrzymanych lub osób doprowadzanych w celu wytrzeźwienia zaistniały przesłanki, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 5 ustawy, dokonuje się kontroli osobistej na zasadach i w sposób określony

¹⁵ Zob. Raport CPT z wizyty w Norwegii, CPT/Inf (2019) 1, § 37.

¹⁶ Zob. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j.: Dz.U. 2021 poz. 1882).

¹⁷ Załącznik nr 1 do Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu - wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb (Dz. U. z 2012 r., poz. 638).

¹⁸ Pełen zakres sprawdzenia prewencyjnego wynika z art. 15g ust. 1 i 3 Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.

w art. 15d ustawy, łącznie z możliwością sprawdzenia miejsc intymnych osoby zatrzymanej w „szczególnie uzasadnionych przypadkach” (art. 15g ust. 2 ustawy).

Należy mieć także na względzie, iż w przeszłości polskie sądy orzekały o złym traktowaniu osób zatrzymanych przez Policję z uwagi m.in. na zmuszanie ich do poddania się, bez powodu, rewizji osobistej, połączonej ze zdjęciem bielizny do kostek i rozchyleniem kolan¹⁹.

Przedstawiciele KMPT z niepokojem przyjęli także informację, iż osoby poddawane kontroli osobistej nie były, co do zasady, pouczone o prawie do złożenia zażalenia na zasadność, legalność oraz prawidłowość dokonania kontroli, jak również o możliwości żądania sporządzenia protokołu z przeprowadzonej kontroli osobistej. Podkreślić należy, że obydwie powyższe uprawnienia wynikają wprost z treści art. 15d ust. 9 ustawy o Policji.

O powyższych ustaleniach wizytujący poinformowali I Zastępcę Komendanta oraz Zastępcę Naczelnika Wydziału Sztab Policji w trakcie rozmowy podsumowującej. Jak wynika z przekazanych informacji oraz potwierdzających ich prawdziwość fotografii, zgłoszone przez KMPT uwagi zostały wdrożone tuż po zakończeniu wizytacji, co zasługuje na pozytywną ocenę. Przestrzeń, w której odbywa się kontrola osobista zatrzymanych odgrodzona została nieprzezroczystą płytą, dzięki czemu uniemożliwiono osobom postronnym oglądanie prowadzonych czynności. Funkcjonariuszy ponownie zapoznano także z treścią art. 15d ustawy o Policji, jak również zamieszczono w widocznym miejscu infografikę dotyczącą właściwego sposobu przeprowadzania kontroli osobistej.

Krajowy Mechanizm z uznaniem odnosi się do informacji dotyczącej niezwłocznego wdrożenia postulowanych zmian. Jednocześnie rekomenduje

¹⁹ Zob. Wystąpienie Generalne RPO do Ministra Sprawiedliwości z dnia 18.04.2017 r., KMP.570.3.2017.RK.

prowadzenie cyklicznych szkoleń w zakresie odpowiedniego przeprowadzania kontroli osobistej osób umieszczanych w PdOZ.

6.2. Powiadamianie osoby trzeciej o fakcie zatrzymania

Zgodnie z uzyskanymi informacjami, funkcjonariusze Policji, na żądanie zatrzymanego, informują o tym fakcie wskazane przez niego osoby trzecie. Nie ma jednak możliwości, aby osoba zatrzymana sama wykonała połączenie.

Jednakże, zgodnie z Rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ - Zbiór zasad mających na celu ochronę wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie zatrzymania lub uwięzienia, niezwłocznie po zatrzymaniu oraz po każdym przeniesieniu z jednego miejsca aresztowania lub uwięzienia do innego, osoba aresztowana lub uwięziona będzie uprawniona powiadomić, bądź też domagać się od właściwego organu powiadomienia członków jej rodziny lub innych właściwych osób według swojego wyboru, o jej zatrzymaniu, aresztowaniu lub uwięzieniu, bądź o przeniesieniu i o miejscu, w którym jest przetrzymywana (Zasada 16.1).

W związku z powyższym, w ocenie pracowników KMPT, w pierwszej kolejności należałoby więc rozważyć możliwość samodzielnej realizacji przysługującego zatrzymanym prawa do powiadomienia osoby trzeciej, zaś tylko w sytuacjach szczególnych prawo to realizować za pośrednictwem funkcjonariuszy Policji.

6.3. Prawo do kontaktu z obrońcą

Zgodnie z informacją uzyskaną od funkcjonariusza pełniącego służbę w Izbie, osobom zatrzymanym umieszczonym w PdOZ umożliwia się spotkanie z adwokatem lub radcą prawnym. Spotkania takie odbywają się w korytarzu prowadzącym do PdOZ, tuż przy pomieszczeniu dyżurnego. Co więcej, w miejscu rozmów z prawnikami znajduje się kamera monitoringu, która zgodnie z oświadczeniem policjanta pełniącego służbę w PdOZ, rejestruje wyłącznie obraz. W ocenie KMPT przyjęte w Izbie rozwiązania nie

gwarantują poufności kontaktu osób osadzonych w Pomieszczeniu z reprezentującymi ich prawnikami.

Podkreślenia wymaga zwłaszcza, iż prawo do spotkania z adwokatem stanowi jedną z podstawowych gwarancji minimalizujących ryzyko tortur lub innych form niewłaściwego traktowania. Fizyczna obecność prawnika w miejscu zatrzymania mocodawcy umożliwia także dokonanie rzetelnej oceny jego stanu fizycznego i kondycji psychicznej. Ponadto spotkanie takie powinno odbywać się na osobności, bez obecności funkcjonariusza, gdyż tylko w takiej sytuacji osoba zatrzymana może czuć się na tyle swobodnie, by bez skrępowania przekazać istotne z punktu widzenia jej sytuacji prawnej informacje, a także opowiedzieć o sposobie, w jaki jest traktowana.

Powyższe uprawnienie zagwarantowane zostało na gruncie Kodeksu postępowania karnego (Dz.U. z 2021 r., poz. 534), który w art. 245 § 1 stanowi, iż zatrzymanemu na jego żądanie należy niezwłocznie umożliwić nawiązanie w dostępnej formie kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym, a także bezpośrednią z nimi rozmowę; w wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, zatrzymujący może zastrzec, że będzie przy niej obecny.

W Dwudziestym Pierwszym Sprawozdaniu Ogólnym²⁰ CPT stwierdził, iż umożliwienie osobom zatrzymanym przez policję dostępu do adwokata jest podstawowym zabezpieczeniem przed złym traktowaniem, zniechęca bowiem osoby skłonne do stosowania przemocy wobec zatrzymanych. Ponadto prawnik jest w stanie podjąć odpowiednie kroki w przypadku otrzymania informacji o złym traktowaniu swojego klienta.

Mając na uwadze powyższe, KMPT rekomenduje, aby spotkania osób zatrzymanych z reprezentującymi ich prawnikami odbywały się, co do zasady,

²⁰ CPT/inf (2011) 28.

w warunkach gwarantujących poufność przekazywanych informacji, poza zasięgiem słuchu i wzroku funkcjonariuszy Policji.

Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur podkreśla także znaczenie, jakie dla zapewnienia dostępu do pomocy prawnej mają listy adwokatów i radców prawnych, uprawnionych do pełnienia roli obrońcy, na terenie właściwości odpowiedniego samorządu prawniczego, dostępne w policyjnych miejscach zatrzymań. Policjanci powinni informować o jej istnieniu osoby zatrzymane i udostępniać im ją, w przypadku zgłoszenia takiej chęci. Standard ten jest zgodny z rekomendacjami CPT, który zalecał sporządzenie, we współpracy z samorządem prawniczym, list prawników z urzędu, dostępnych dla osób zatrzymanych, które powinny być dostępne w każdym komisariacie policji. Zgodnie zaś z zasadami i wytycznymi ONZ w zakresie dostępu do pomocy prawnej w sprawach karnych, w celu zapewnienia szybkiego dostępu do pomocy prawnej na posterunkach policji, zaleca się utworzenie, w porozumieniu z samorządem prawniczym, listy prawników.

Co szczególnie istotne, Komitet Przeciwko Torturom (CAT) w uwagach końcowych, dotyczących realizacji przez Polskę Konwencji ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur, wskazał na obowiązki informacyjne policjantów w tym zakresie. Komitet podkreślił, że Polska powinna podjąć skuteczne środki, w celu zapewnienia wszystkim zatrzymanym, zgodnie z prawem i w praktyce, wszystkich podstawowych gwarancji prawnych od samego początku ich pozbawienia wolności, zgodnie z międzynarodowymi standardami. Funkcjonariusze na posterunkach policji są odpowiedzialni za dostarczenie osobom zatrzymanym listy dyżurnych adwokatów i radców prawnych.

W tym kontekście na pozytywną ocenę zasługuje fakt, iż w pokoju dyżurnego dostępna była lista adwokatów i radców prawnych, przekazywana osobie zatrzymanej na jej żądanie. W tym jednak miejscu zauważyć należy, iż dla faktycznej realizacji wskazanego uprawnienia konieczne jest poinformowanie każdej nowo przyjętej do

PdOZ osoby o możliwości skorzystania z listy, co nie było praktyką stosowaną w wizytowanym Pomieszczeniu.

Mając to na uwadze, KMPT rekomenduje przekazywanie ww. informacji każdej osobie zatrzymanej, tuż po przyjęciu do Izby.

6.4. Prawo do informacji

Prawo do informacji stanowi podstawową gwarancję prewencji tortur. Otrzymanie przez osobę pozbawioną wolności zrozumiałych i aktualnych informacji o istotnych kwestiach, np. przysługujących jej prawach, obowiązujących procedurach, sposobie składania skarg, zwiększa poczucie bezpieczeństwa, pozwala odgrywać aktywną rolę w zabezpieczaniu własnych praw oraz ułatwia dostęp do mechanizmów skargowych, przez co pełni rolę prewencyjną w zapobieganiu przemocy. Szczególnie istotna jest tutaj sytuacja cudzoziemców, którzy najczęściej nie znają języka polskiego oraz prawa i procedur obowiązujących w Polsce.

Zgodnie z Dyrektywami Parlamentu Europejskiego i Rady UE należy pisemnie pouczyć zatrzymanego, w języku dla niego zrozumiałym, o przysługujących mu prawach procesowych i przysługujących środkach zaskarżenia. Pouczenie powinno nastąpić niezwłocznie po pozbawieniu wolności²¹. Osoby nie władające językiem polskim powinny otrzymać tłumaczenie pisemne wszystkich dokumentów istotnych dla zapewnienia ich zdolności do wykonywania swojego prawa do obrony oraz do zagwarantowania rzetelności postępowania karnego²².

Znaczenie prawa do informacji podkreślają też SPT i CPT. SPT rekomenduje, by każda osoba pozbawiona wolności była już na początku zatrzymania informowana ustnie i

²¹ Zob. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2012/13/UE z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym (Dz.U.UE.L.2012.142.1).

²² Zob. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2010/64/UE z dnia 20 października 2010 r. w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym (Dz.U.UE.L.2010.280.1).

pisemnie o powodzie jej zatrzymania oraz prawach, które jej przysługują. Pouczenie powinno być dokonane w języku, który zatrzymany może zrozumieć, sam zaś fakt odnotowany w dokumentacji²³.

CPT wskazuje, że wszystkie osoby zatrzymane powinny być w pełni informowane o przysługujących im uprawnieniach, od samego początku pozbawienia wolności (czyli od chwili, gdy nakazuje się im pozostanie w jednostce Policji). Szczególny nacisk powinien zostać położony na zapewnienie, by osoby zatrzymane były w stanie zrozumieć treść przysługujących im praw. Obowiązek zapewnienia, by tak się stało, spoczywa na funkcjonariuszach Policji²⁴.

W tym kontekście zauważyć należy, iż w wizytowanym PdOZ dostępne były tłumaczenia na różne języki praw przysługujących zatrzymanym, jak również regulamin Izby. Zgodnie z przekazaną informacją jednostka została wyposażona w specjalne urządzenie do tłumaczenia, niemniej jednak funkcjonariusze zwykle próbują porozumieć się z umieszczonymi w Izbie cudzoziemcami przy pomocy gestów.

KMPT zaleca zapewnienie osobom umieszczonym w PdOZ dostępu do tłumacza w przypadku, gdy niemożliwe jest nawiązanie z nimi kontaktu przez funkcjonariuszy.

Zgodnie § 16. ust. 2. Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb²⁵, kopię regulaminu pobytu oraz wykaz instytucji stojących na straży praw człowieka umieszcza się w pokoju dla osób zatrzymanych lub

²³ Zob. Raport SPT z wizyty na Ukrainie, 16 marzec 2016 r., CAT/OP/UKR/1, § 35-36.

²⁴ Zob. Zob. Raport CPT z wizyty w Polsce, CPT/Inf (2018) 39, § 28.

²⁵ Dz.U. 2012 poz. 638 ze zm..

doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, w sposób uniemożliwiający ich zniszczenie lub dokonanie przy ich pomocy zamachu na zdrowie człowieka.

Przedstawiciele KMPT regularnie odnotowują w wizytowanych PdOZ, iż wspomniane powyżej dokumenty umieszczane są pomiędzy kratą okienną i szybą, co w ocenie Policji ma uniemożliwić ich zniszczenie przez osoby umieszczone w Izbie. Sprawia to jednak, iż z uwagi na padające światło słoneczne tekst jest w praktyce nieczytelny. Skutkiem przyjęcia wspomnianego powyżej rozwiązania jest jedynie iluzoryczna realizacja prawa do informacji osób zatrzymanych. Nie mają one bowiem rzeczywistej możliwości przeczytania regulaminu i wykazu instytucji stojących na straży praw człowieka.

Taka sytuacja miała miejsce w wizytowanej Izbie, w związku z czym przedstawiciele KMPT zwrócili się o przyjęcie rozwiązań, które dadzą osobom umieszczonym w PdOZ realny dostęp do regulaminu i wykazu, czyniąc jednocześnie zadość wymogom określonym w rozporządzeniu.

Wizytujący z uznaniem odnieśli się do przekazanej przez Zastępcę Naczelnika informacji o wydrukowaniu wskazanych dokumentów na papierze samoprzylepnym i przytwierdzeniu ich na drzwiach pokojów dla osób osadzonych w PdOZ.

6.5. Nadużywanie stosowania kajdanek

Zgodnie z informacjami uzyskanymi podczas wizytacji, wobec osób osadzonych w PdOZ, na czas konwoju obowiązkowo stosuje się kajdanki, na ręce trzymane z tyłu. Praktyka ta ma miejsce także w przypadku osób doprowadzanych na czynności w obrębie budynku Komendy.

Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur przypomina, iż zastosowanie środków przymusu bezpośredniego każdorazowo opierać się musi na trzech podstawowych przesłankach: legalności, ostateczności oraz proporcjonalności. Oznacza to, że

stosując przymus bezpośredni funkcjonariusze korzystać mogą tylko z tych środków, które przewidziane zostały w ustawie²⁶. Zastosowanie środków przymusu bezpośredniego powinno być poprzedzone innymi formami nieinwazyjnego dyscyplinowania, nie mogą być używane w celu odstraszenia. W przypadku konieczności ich użycia muszą być one w każdym przypadku adekwatne do rzeczywistego zagrożenia stwarzanego przez osobę zatrzymaną. Funkcjonariusze mają także obowiązek odstąpienia od dalszego stosowania przymusu bezpośredniego w momencie, gdy cel ich użycia został osiągnięty.

Zgodnie z ustawą o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej kajdanek można użyć m.in. w celu zapewnienia bezpieczeństwa konwoju lub doprowadzenia oraz prewencyjnie, w celu zapobieżenia ucieczce i objawom agresji lub autoagresji²⁷. Niezależnie jednak od powodów stosowania, ich użycie powinno mieć charakter indywidualny, być proporcjonalne do stopnia zagrożenia i niezbędne, dla osiągnięcia celu określonego w ustawie. Wybierając środek przymusu bezpośredniego, funkcjonariusz powinien wybrać ten, który wywołuje jak najmniejszy poziom dolegliwości u zatrzymanego²⁸.

Na problem nadużywania stosowania kajdanek przez funkcjonariuszy Policji uwagę zwrócił Rzecznik Praw Obywatelskich w wystąpieniu generalnym z 20 stycznia 2020 r., skierowanym do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. RPO podkreśla w nim między innymi, iż *ingerencja władzy publicznej w odniesieniu do obywateli jest dopuszczalna wyłącznie w przypadkach przewidzianych przez ustawę*. Przy stosowaniu zaś środków przymusu bezpośredniego spełnione muszą być każdorazowo trzy zasady ich użycia – subsydiarności, proporcjonalności oraz minimalizacji szkód.

²⁶ Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 2418).

²⁷ Zob. art. 11 pkt 9, 1-11, 13 i 14; art. 13 ust. 1, art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 2418).

²⁸ Zob. art. 6 ust. 1 w zw. z art. 12 ust. 1 pkt 2 lit. a) ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Zgodnie z przepisem art. 15 ust. 4 Ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 2418) kajdanki zakłada się na ręce trzymane z tyłu. Natomiast zgodnie z treścią ust. 6 ww. artykułu, w przypadku prewencyjnego użycia kajdanek lub gdy w ocenie uprawnionego prawdopodobieństwo podjęcia próby ucieczki, stawiania czynnego oporu lub wystąpienia zachowania mogącego zagrażać życiu, zdrowiu lub mieniu jest nieznaczne, kajdanki można założyć na ręce trzymane z przodu.

Z uwagi na powyższe, KMPT rekomenduje stosowanie kajdanek wyłącznie w sytuacjach, gdy wyraźnie uzasadnia to ocena ryzyka w indywidualnym przypadku i tak długo, jak jest to bezwzględnie konieczne. W przypadku ich zastosowania nie powinny być zbyt ciasno zapięte (może to wywoływać urazy mechaniczne).

6.6. Dostęp do opieki lekarskiej

Przedstawiciele KMPT poinformowani zostali o problemach zdrowotnych jednej z osób osadzonych w PdOZ w czasie wizytacji. Zatrzymany wskazał, iż cierpi na cukrzycę i w związku z brakiem dostępu do przyjmowanych na stałe leków doszło u niego do hipoglikemii (mężczyzna narzekał na drżenie rąk, zawroty głowy i ogólne osłabienie). Zgodnie z informacjami zawartymi w protokole zatrzymania nie zgłaszał on problemów zdrowotnych, nie wyraził także zgody na przeprowadzenie badania lekarskiego przed umieszczeniem w PdOZ. Funkcjonariusz pełniący służbę w Izbie poinformował przedstawicieli KMPT, iż w związku ze zgłoszonym przez osadzonego złym samopoczuciem i koniecznością przyjmowania przez niego leków, policjanci udali się do jego miejsca zamieszkania celem pobrania niezbędnych środków farmakologicznych. Nie wezwano jednak na miejsce służb ratunkowych, aby zweryfikować stan zdrowia zatrzymanego.

W ocenie Krajowego Mechanizmu, w przypadku nagłego pogorszenia się stanu zdrowia osoby umieszczonej w Pomieszczeniu niezbędne jest bezzwłoczne wezwanie pogotowia ratunkowego w celu podjęcia koniecznych oddziaływań medycznych i ustalenia, czy osoba zatrzymana może w dalszym ciągu przebywać w PdOZ. Przypomnieć także należy, iż niezależnie od braku zgody osoby zatrzymanej na przeprowadzenie badania lekarskiego przed umieszczeniem w Izbie, to na funkcjonariuszu ciąży odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa każdej osoby, od momentu jej faktycznego pozbawienia wolności aż do uwolnienia lub przekazania innym organom.

Mając na uwadze powyższe, KMPT zaleca, aby w przypadku zaobserwowania lub odebrania informacji na temat pogarszającego się stanu zdrowia osoby umieszczonej w PdOZ, funkcjonariusze podejmowali natychmiastowe działania ukierunkowane na zapewnienie jej odpowiedniej opieki medycznej.

6.7. Personel

Z przekazanych informacji wynika, iż funkcjonariusze pełniący służbę w PdOZ w KMP w Suwałkach odbyli w 2021 i w 2022 r. coroczne szkolenia pt. „Metody i formy wykonywania zadań w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzanych w celu wytrzeźwienia”.

Mając jednak na uwadze, iż praca funkcjonariuszy Policji pełniących dyżur w PdOZ wymaga nie tylko wiedzy merytorycznej, ale także wysokiego poziomu kompetencji interpersonalnych, **w ocenie KMPT ofertę szkoleniową należy poszerzyć o kwestie dotyczące m.in.: udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej osobom w różnym stanie fizycznym czy psychicznym; radzenia sobie ze stresem; przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu; pracy z trudnym klientem; komunikacją interpersonalną. Krajowy Mechanizm podkreśla także wartość**

systematycznego podnoszenia wiedzy w zakresie ochrony praw człowieka i zapobiegania torturom oraz innym formom złego traktowania.

Jak bowiem wskazuje SPT szkolenie personelu powinno mieć charakter prewencyjny i obejmować funkcjonariuszy na wszystkich poziomach. Powinno mieć charakter przekrojowy i zawierać zasady i standardy w zakresie ochrony praw człowieka, ukierunkowane na zapobieganie torturom i innemu okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu²⁹.

CPT z kolei podkreśla znaczenie rozwijania u funkcjonariuszy umiejętności komunikacji interpersonalnej, opartej na poszanowaniu godności człowieka. Taka umiejętność doprowadzi do zmniejszenia napięć i pozwoli funkcjonariuszowi na rozładowanie sytuacji, które w przeciwnym wypadku mogłyby przekształcić się w przemoc³⁰.

KMPT zachęca też do wkładania wysiłku w budowanie kultury organizacyjnej, która będzie propagować odpowiednie zachowanie personelu i zachęcać funkcjonariuszy do przeciwdziałania niewłaściwemu traktowaniu osób pozbawionych wolności przez ich współpracowników oraz raportowanie takich przypadków.

7. Zalecenia

Na podstawie art. 19 Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania, przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur zalecają:

I. Komendantowi Miejskiemu Policji w Suwałkach:

1. poddawanie badaniom lekarskim wszystkich zatrzymanych przed ich umieszczeniem w PdOZ;

²⁹ Zob. Raport SPT z wizyty w Meksyku, CAT/OP/MEX/1, § 95.

³⁰ Zob. Drugi Raport Generalny, CPT/Inf (92) 3, § 59-60.

2. podejmowanie natychmiastowych działań ukierunkowanych na zapewnienie osobom umieszczonym w PdOZ odpowiedniej opieki medycznej w przypadku zaobserwowania lub odebrania informacji na temat pogarszającego się stanu zdrowia;
3. informowanie każdej nowo przyjętej do PdOZ osoby o możliwości skorzystania z dostępnej listy adwokatów i radców prawnych;
4. stworzenie warunków gwarantujących, iż rozmowy osób przebywających w Pomieszczeniu z prawnikami odbywać się będą poza zasięgiem wzroku i słuchu funkcjonariuszy;
5. stosowanie kajdanek wyłącznie w sytuacjach, gdy wyraźnie uzasadnia to ocena ryzyka w indywidualnym przypadku i tak długo, jak jest to bezwzględnie konieczne. W przypadku ich zastosowania kajdanki nie powinny być zbyt ciasno zapięte;
6. realizację przysługującego prawa do powiadomienia wybranej osoby trzeciej samodzielnie przez osobę zatrzymaną, zaś tylko w sytuacjach szczególnych, realizowanie tego prawa za pośrednictwem funkcjonariuszy Policji;
7. prowadzenie kontroli osobistej z poszanowaniem godności osób zatrzymanych, w sposób dwuetapowy, w miejscu niedostępnym dla osób postronnych i wyłącznie w uzasadnionych przypadkach;
8. cykliczne przypominanie funkcjonariuszom o obowiązujących przepisach w zakresie realizacji kontroli osobistej, w szczególności dotyczących uprawnienia osób zatrzymanych do żądania sporządzenia protokołu z przeprowadzenia kontroli osobistej i możliwości wniesienia zażalenia na sposób jej przeprowadzenia;

9. zapewnienie cudzoziemcom umieszczonym w PdOZ dostępu do biegłego tłumacza w przypadku, gdy niemożliwe jest nawiązanie z nimi kontaktu przez funkcjonariuszy;
10. włączenie do tematyki szkoleń dla funkcjonariuszy zagadnień związanych z zapobieganiem i minimalizowaniem użycia przemocy w chwili zatrzymania, ze sposobami radzenia sobie ze stresem, współpracą z trudnym klientem, komunikacją interpersonalną, przeciwdziałaniem wypaleniu zawodowemu oraz systematyczne promowanie i odświeżanie wiedzy w zakresie ochrony praw człowieka i zapobiegania torturom, nieludzkiemu i poniżającemu traktowaniu oraz karaniu;

II. Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w Białymstoku:

1. przekazanie środków na realizację zaleceń wymagających nakładów finansowych.

Sporządził: Michał Żłobecki

Przemysław Kazimirski
Dyrektor Zespołu
/-podpisano elektronicznie/